

LAGUNEN

Årgång 16. Nr. 3. 2022

Intervjuer
med

Sara Edwardsson

Reportage om Röstassistenterna VoiceOver & Google

& Johan Jureskog

LAGUNEN

Årgång 16. Nummer 3

År 2022

Qr kod till ljudklipp.

Ledaren.

Halloj!

Ibland känns det som att tiden går väldigt fort. Känns som att jag nyss satt och skrev i ledaren om mitt favoritbadställe och såg fram emot den stundande semestern. Jag vet att tiden är konstant, en sekund är alltid en sekund och en timme är alltid en timme. Men tiden känns inte alltid lika lång. Jag gillar dock hösten, framför allt tidig oktober. Luften känns friskare och mörkret ganska mysigt.

Det har hänt en del sedan vi sågs. Framför allt har vi haft val i Sverige och det kan ni läsa mer om i detta nummer. Självklart kan ni läsa om resultatet men ni bjuds även en historisk tillbakablick över demokratis utveckling i Sverige. Ni kan även läsa om en studiecirkel som deltagare från Lagunen gick inför valet i syfte att öka sina kunskaper om den demokratiska processen och för att få mer kunskap om de politiska partierna.

Ni kan i detta nummer även läsa om när Lagunen besökte den förhållandevis nyöppnade hamburgerrestaurangen Juruskogs för att ta ett snack med ägaren och testa lite käk. Det finns även en rolig intervju med Sara Edwardsson som jag framför allt kommer ihåg som Supersnällasilversara. Något jag inte visste var att Sara var den första svenska Siri-rösten. Om ni lyssnar på intervjun via QR-koden så får ni höra Sara svara på delar av intervjun med Siri-rösten.

Självklart innehåller tidningen även numrets fråga, recept, senaste nytt och mycket annat spännande.

Ta hand om er så hörs vi igen framåt Jul.

/Douglas

Qr koder:

Lagunens hemsida

Soundcloud-Ljudklipp

Lagunens Facebook

Lagunens Instagram

ADRESS:

Lagunen
Rosstorpsvägen 12
633 54 Eskilstuna

TELEFON:

016- 710 74 23

E-POST:

lagunen@eskilstuna.se

HEMSIDA:

Tidningenlagunen.se

FACEBOOK:

Arbete och aktivitet i
Eskilstuna kommun

INSTAGRAM:

Arbeteochaktivitet

SOUNDCLOUD:

Lagunen och Digitalkraft

ANSVARIG UTGIVARE:

Douglas Gilljam

Företagenshus

Munktellstorget 2

633 43 Eskilstuna

Telefon: 070- 167 21 55

E-post:

douglas.gilljam@
eskilstuna.se

TRYCK:

Arkitektkopia

Svarvargatan 9

Eskilstuna

INNEHÅLL:

SIDA:

- 2. LEDAREN
- 3. ANNONSER/ INSÄNDARE
- 4-7. JOHAN JURESKOG
- 8. RIKSDAGSVALET 2022
- 9. MITT VAL
- 10-13. SARA EDWARDSSON
- 14-15. SENASTE NYTT
- 16-17. NUMRETS FRÅGA
- 18-19. UTVECKLINGSSIDAN
- 20. PODDRECENSION
- 21. DJUR
- 22. RECEPT
- 23. HUMOR
- 24. NUMRETS BILD

Annons/Insändare

Välkomna in till Värjans Café på Alva Myrdalsgatan 5.

Ta del av deras utbud av fika, sallad och smörgåsar. På fredagar finns det goda räksmörgåsar att köpa.

Öppettider:

Måndag, tisdag, torsdag & fredag kl. 8.30-14.00

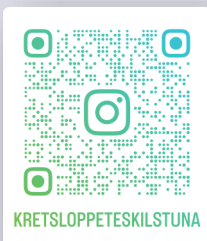
Onsdagar kl. 8.30- 12.00

Mötesplats

på tisdagar & torsdagar
klockan 12.00-14.00

Följ Kretsloppet
på sociala medier!

Instagram

Facebook

Qrkod till intervjun

JOHAN JURESKOG

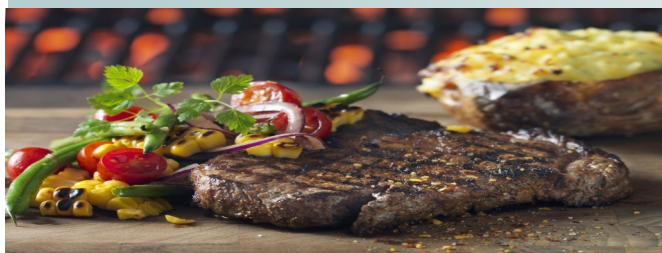
När snabbmatsrestaurangen Jureskogs öppnades i Skiftings centrum passade Redaktion Lagunen på att intervjua Johan Jureskog, han är en av ägarna till restaurangen. Han startade den första restaurangen 2018 tillsammans med sin bror och sedan dess har de öppnat flera stycken hamburgerbarer runt om i Sverige.

Johan Jureskog har en lång karriär bakom sig, han har bland annat varit med i det svenska kocklandslaget i åtta år och var med och bidrog till att Sverige tog guld i matlagnings-OS 2004. Han har också medverkat i en rad olika tv-program så som Kockarnas kamp, Världens bästa burgare och medverkar i nyhetsmorgon som återkommande kock med mera. Han driver också två stycken andra restauranger belägna i Stockholm. Den ena heter Rolfs kök som han är delägare i sedan 2003. Den andra heter AG, restaurangen är inriktad på köträtter och där köttet helst ska vara närproducerat, det är något som upplevs vara viktigt för Johan.

Vilken är din favoritmaträtt?

- Den frågan har jag fått många gånger och den har alltid samma svar. Det är grillad entrecote med en fräsch sallad, det blir inte godare än så.

När började ditt matintresse?

- Det var när jag var ungefär 14 år och började fundera på vad jag ville bli. Mamma och pappa hade enkla arbeten, vi hade inte råd att gå ut och äta eller åka utomlands när jag var liten. Efter att min morfar gått bort fick vi ärva en liten slant som gjorde att vi kunde åka utomlands. På semestern åt vi ute varje dag och efter den resan visste jag att jag ville bli kock. Så det var på Mallorca 1989 som jag bestämde mig för att bli kock efter ha fått en så himla bra magkänsla och det var också där jag vågade prova på nya smaker eller maträtter. Magkänslan jag fick då har sedan följt med hela livet. När jag började gymnasiet så gick jag kockskolan i tre år.

Har du någon speciell förebild inom matlagning?

- Det finns en kille som heter Fergus Hendersson som har en restaurang i London. Jag fastnade för honom efter att jag hört honom på ett föredrag här i Sverige när jag själv var 19 år. Sedan så brukar jag också säga att jag har Norbert Lang som förebild, ni kanske bland annat känner igen honom från tv-programmet "Kockarnas kamp". Jag arbetade för honom under tre års tid och har haft honom som mentor. Han är en magisk människa och han är som en "matpappa" för mig. Den tredje förebilden som jag har är Erik Lallerstedt som enligt min mening är en av de största kockarna som vi har haft. Min främsta eller största idol var en man och kock som hette Bengt Wedholm och anledningen till att jag gillar honom så mycket är för att han gick sin egen väg och lyssnade inte på någon annan. De är de fyra förebilderna som jag har.

”För mig blir det cirka 100 hamburgare om året”.

Vad är viktigast att tänka på när man grillar hamburgare hemma?

- När man grillar en hamburgare så rinner all saft ner och försvinner, det man ska använda sig av är ett stekbord eller att man steker hamburgarna. Innan jag åkte till USA för att spela in ett tv-program så grillade vi hamburgarna men efter den resan så steker vi dem och det är för att behålla alla smaker. Det blir så mycket godare. Det jag aldrig skulle göra hemma är en smash-hamburgare som vi gör här för det kräver så mycket utrymme. Om jag skulle göra hamburgare så skulle jag göra hamburgare som är runt 180-200 gram i storleken.

Arbetar du själv på några av dina restauranger?

- Jag arbetar på golvet eller rent fysiskt i dem två kvällar per vecka minst, onsdagar och torsdagar. Sedan jobbar jag 24/7 med mina restauranger för övrigt, det finns alltid arbete.

Hur ser en vanlig arbetsdag för dig ut?

- Det är ingen dag som är den andra lik, jag har ett mycket varierat arbete där jag får göra lite av varje. Måndagar och tisdagar är mina mötesdagar, jag sitter hela dagarna i olika möten om det inte är något annat om dykt upp. Det kan hända rätt så mycket som gör att jag får lägga om planeringen så som TV-inspelningar, reklaminspelningar, intervjuer med mera. Jag försöker lägga det på onsdagar och torsdagar om det är möjligt och sedan arbetar jag på AG:s på kvällarna de dagarna. På fredagar säljer jag kött på NK.

Vad ser du dig själv om 10 år?

- Då hoppas jag att jag har minst 50 restauranger. Jag hoppas att jag har mer tid för mina barn än vad jag har just nu. Jag hoppas att Jureskogs såser finns överallt. Att jag har kvar mina krogar AG och Rolfs kök och att det går bra för dem. Jag hoppas att jag har betalat tillbaka mina lån för nu är de överhängande stora.

Vad är det vanligaste misstaget många gör med burgare?

- Det är när man blandar sönder färsen så att den blir tråkig, torr och tråkig. Man ska inte arbeta så mycket med färsen utan fösa ihop den och väga den. Man steker upp den till en innetemperatur på 45 grader och sedan får den ligga och vila lite innan man lägger på osten och grillar den lite igen så att osten smälter. Grilla inte utsidan på hamburgerbröden utan bara insidan.

Handen på hjärtat hur ofta äter du burgare?

- För mig blir det cirka 100 hamburgare om året, jag äter en hamburgare två gånger i veckan. Jag testar ofta många burgare genom jobbet. Går jag ut och äter väljer jag något annat att äta vid de tillfällena.

Vad har överraskat dig med kockyrket?

- Det som överraskade mig mest var att det inte finns några begränsningar i yrket och att man aldrig vet vart man kan hamna. Jag hade aldrig kunnat tro att jag skulle öppna en restaurang i mitt namn som ett exempel.

JURESKOGS

Vilken hamburgare är din favorit på er meny?

- Det är en jättesvår fråga, emotionellt så tror jag att det är min Highfive-burgare som är en av våra storsäljare. Den kommer alltid vara vår signaturburgare men den burgaren jag äter absolut mest det är vår cheeseburgare. Den är mindre lätt att tröttna på när man äter så mycket eller så många hamburgare som jag gör. Jag rekommenderar alla att ta två puckar kött så att man får den riktiga köttupplevelsen när man äter hamburgarna.

Vad finns alltid i ditt kylskåp?

- Det finns alltid ägg, citron, bacon eller saltat fläsk som håller sig länge. Det är sådant som man alltid kommer att behöva. Sen ska det alltid finnas grädde och smör i mitt kylskåp.

Vilken egenskap krävs för att bli en bra kock enligt dig?

- Det handlar mycket om att du ska kunna tåla både stress och press. Att man är lugn som person för att jobba i ett kök kan vara hetsigt eller kräver att man arbetar i ett högt tempo.

Vad är din bästa egenskap som kock?

- Det är att jag vet vad människor vill ha. Jag vill inte laga mat med tuffa kollegor utan jag vill ge människor vad de vill ha. Jag är också ganska prestigelös och det kanske också är en bra egenskap att ha som kock.

Vad kan du inte klara dig utan i köket ingredienser eller material/redskap?

- För mig är det egentligen tre grejer jag inte kan klara mig utan och det är salt, peppar och citron. Citronen kan man använda till så mycket och du kan använda både skalet och vätskan. Jag tycker om när det är lite syra i maten. De redskap jag inte kan klara mig utan i köket är väl såklart spisen men det är kanske självklart. Det redskap jag inte kan klara mig utan är gummiskrapan. Nu finns det riktigt bra skrapor i silikon som tål värme. Gummiskrapan kan du använda i både stekpannan och i kastrullerna och jag tycker speciellt om den skrapan som är lite skålad i formen.

”Skulle jag bara få välja en rätt så kommer det bli entrecote och sallad”.

Vad kommer inspirationen ifrån?

- Jag läser inte så mycket böcker och jag tittar inte så mycket i Sverige på vad andra kockar gör utan jag får inspiration från intryck och historiska rätter. Jag får ju väldigt mycket inspiration av att resa och se andra nationer, vad de gör där.

Vilka smaker utmärker din mat?

- Jag gillar filosofin enkelt är gott och lagar också mat utifrån den filosofin. På AG och Rolfs kök lagar vi väldigt mycket mer rätter och utgår från klassiska smaker gjorda på mitt sätt. Enkel och rustikt är nog min smak.

Vad är ditt bästa matminne?

- Oj, det är så många men en av mina bästa matminnen är när jag min mamma åkte till Paris tillsammans i vuxen ålder. Vi gick på en restaurang som heter L'Ami Louis som är ett litet hål i väggen. Där har de lagat vällagad fransk husmanskost i säkert 100 år opretentiöst. De hade en jättefin vinlista, snorkiga servitörer men otroligt god mat som jag bara blev kär i. Så det är nog mitt bästa matminne, L'Ami Louis i Paris.

Om du bara fick äta en maträtt i resten av ditt liv vilken skulle det vara och varför?

- Jag äter nötkött flera dagar i veckan och då är det oftast entrecote. Skulle jag bara få välja en rätt så kommer det att bli entrecote och sallad.

Om jag skulle äta det sju dagar i veckan skulle jag aldrig tröttna. Jag kommer alltid se nyfiken på min matupplevelse men mitt stora problem är att jag har jättesvårt bara att slänga i mig personalmat som ett exempel. När jag jobbar till exempel på AG på onsdagar och torsdagar då äter jag något mitt på dagen, något vällagat. Oftast på någon av mina restauranger men sedan så väntar jag tills jag kommer hem och får sitta ner. Då blir det ofta en köttbit och lite sallad det måste vara en ceremoni när jag äter den. Jag vill inte bara slänga i mig något.

Din bästa middagslösning om maten måste stå på bordet inom 20 minuter?

- Oj, den var svår, men det skulle nog bli en pasta. Mina helger spenderar jag på landet där det inte finns någon affär att ta sig till, utan det som finns i kylskåpet är det man har att använda sig av. Kan du grunden till en god pastasås så kan du nästan stoppa i vad som helst och det smakar bra och går snabbt. Det spelar ingen roll i vilket kylskåp jag skulle titta in i, utan det skulle bli en god pastarätt i vilket fall som helst.

FAKTARUTA

Namn: Johan Jureskog

Ålder: 47 år.

Bor: Östermalm i Stockholm.

Familj: Hustrun Paulina och två barn.

Arbete: Köksmästare, entreprenör inom restaurang och restaurang-ägare.

Reportage av: Emil Petterson och Oskar Stenberg.

RIKSDAGENS HISTORIA

Redan år 1435 kallade man till ett möte i Arboga för att diskutera och besluta om viktiga frågor för landet. Arbogamötet har därför tidigare ibland kallats för Sveriges första riksdagsmöte. Först vid Gustav Vasas två riksmöten i Västerås 1527 och 1544 kan man tala om en riksdag som representerade delar av folket genom de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Historiker anser oftast att mötet i Västerås 1527 var det första riksdagsmötet. Själva termen riksdag började användas under 1540-talet. Riksdagen är den högsta beslutande församlingen i Sverige. Till riksdagens uppgifter hör att besluta om lagar och om statens budget. Riksdagen kontrollerar också hur regeringen sköter sitt arbete.

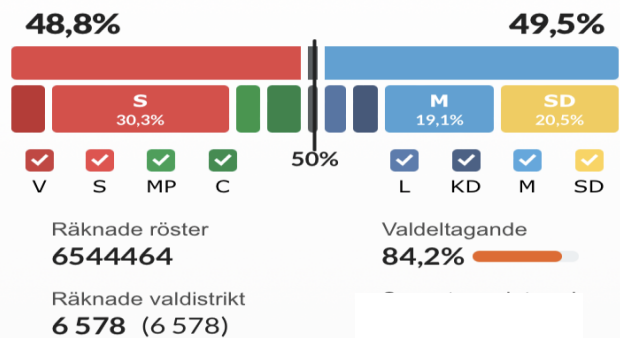
År 1865 avskaffades ståndsriksdagen och ersattes med ett tvåkammerssystem. Första kammaren valdes genom landstingen och de största städernas kommunala församlingar. Den ansågs representera "bildningen och förmögenheten". Endast män var valbara och det fanns ålders, inkomst och förmögenhetsvillkor. Vid val till andra kammaren var rösträtten begränsad till män och för att få rösta krävdes att man hade en fast egendom eller betalade skatt på en årlig beskattningsbar inkomst.

Före 1919 hängde rösträtten ihop med hur mycket skatt du betalade. Den som var rik och betalade mycket skatt hade flera röster i valet. De som var fattigast fick inte rösta alls. Rösträtten hängde också ihop med könet. Det var bara män som fick rösta. Allmän rösträtt för män infördes 1909, då utvidgades rösträtten till att gälla fler män. 10 år senare togs beslut om allmän och lika rösträtt för både män och kvinnor.

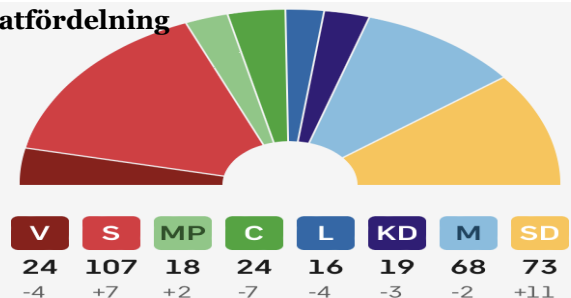
Eftersom rösträtten regleras i grundlagen krävdes det att riksdagen fattade två likadana beslut med ett riksdagsval emellan. År 1920 hölls det sista riksdagsvalet där kvinnor saknade rösträtt och i början av 1921 tog riksdagen det andra beslutet om allmän och lika rösträtt. I slutet av samma år fick kvinnor för första gången gå till valurnorna och rösta i riksdagsval. 100 år senare, år 2021, fick Sverige sin första kvinnliga statsminister, Magdalena Andersson.

RIKSDAGSVALET 2022

Riksdagsvalet i Sverige 2022 ägde rum söndagen den 11 september. Vid detta val valdes Sveriges riksdag för mandatperioden 2022-2026. Det har även varit allmänna val till kommun och regionfullmäktige. Moderaterna vann årets Riksdagsval och kommer nu påbörja att bilda en regering. Med endast tre mandat vann högerblocket valet med 176 mandat, medan Magdalena Anderssons lag landade på 173 mandat. Nu börjar arbetet för Moderaterna tillsammans med de andra partierna att få ihop en regering.

Mandatfördelning

I kommun och regionvalet röstade majoriteten av Eskilstuna kommuns befolkning på Jimmy Jansson, Socialdemokraterna. I kommunen samarbetar Socialdemokraterna med Moderaterna.

Örskod till ljudklipp.

Skrivet av: Marjan Dimovski

Qr-kod till ljudklipp.

”MITT VAL”

Deltagare från Lagunen har inför årets riksdagsval deltagit i studiecirkeln ”Mitt val”. Här nedan förklarar cirkelledaren Lena om innehållet.

Studieförbundet Vuxenskolan har under våren och början av hösten haft två studiecirklar i metoden Mitt Val.

Forskning visar att det är få personer med intellektuell funktionsnedsättning som röstar och den verkligheten vill Studieförbundet Vuxenskolan ändra på.

Det är mycket allvarligt att människor inte ges tillräckligt med kunskap och förutsättningar för att vara en del av vårt samhälle och demokratin.

Mitt Val är en metod som möjliggör och ökar förståelsen för värdet av att rösta när det är val. Metoden bygger på en studiecirkel med lättläst information om hur vår demokrati fungerar och hur vårt samhälle är uppbyggt.

Metoden har tagits fram av Studieförbundet Vuxenskolan tillsammans med Riksförbundet FUB och Inre Ringen, FUB:s sektion för medlemmar med intellektuell funktionsnedsättning.

Vi har haft våra cirklar i Studieförbundet Vuxenskolas lokaler på Eskilsgatan 20 i Eskilstuna och vi har träffats vid sju tillfällen sammanlagt. Vi sågs fyra gånger i maj, en gång i slutet av augusti och två gånger i september. Vid det näst sista tillfället hade vi bjudit in Eskilstunas lokala politiker till ett politikersamtal med fika. Vi hade ett mycket bra och trevligt samtal tillsammans. Alla partier utom Centern, Miljöpartiet och Moderaterna var på plats. Politikerna var mycket intresserade av deltagarnas frågor och funderingar. Vi hade även bjudit in andra dagligverksamheter att medverka vid träffen.

Under studiecirkeln har vi bland annat lärt oss vem som bestämmer om vad i kommunen, vilka de olika partierna och partiledarna är och vad som är varje partis viktiga frågor.

Vi har även fått besök av enskilda politiker vid två tillfällen, Majo Brostedt från Socialdemokraterna samt Pia Steensland från Kristendemokraterna. Det var mycket givande och uppskattat av alla.

Vi kommer även att få en inbjudan att delta i ett möte på stadshuset under hösten rörande frågor kring funktionshinderområdet. Vid sista cirkeltillfället kommer vi att prata om hur det gick i valet och hur vi tror att det kommer att se ut framöver.

Cirkeldeltagarna ingår även i ett forskningsprojekt, ”Hinder och möjligheter för intellektuellt funktionsnedsattas politiska deltagande: lärdomar från ett världsledande initiativ”.

En studie som Uppsala universitet ansvarar för. Studien är frivillig och deltagarna har själva bestämt att de vill delta.

Studien går ut på att vi fyllde i en enkät vid det första cirkeltillfället och kommer att fylla i ytterligare en enkät, en mer omfattande, vid vår sista cirkelträff efter valet. Alla som deltar är helt anonyma.

Resultatet om projektet kommer att presenteras när projektet är klart och kommer att publiceras i olika artiklar bland annat i FUB:s tidning Unik. Alla som deltagit kommer att bjudas in till ett möte via webben.

Mitt val handlar om att öka valdeltagandet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning och det har varit över 100 cirklar i Mitt Val i Sverige i år.

För mig som cirkelledare har det varit otroligt roligt att få lära känna alla deltagarna, prata om viktiga saker i en fin anda.

Tack för att jag fått möjligheten att lära känna er litegrann!

*Varma hälsningar
Lena Kock*

SARA EDWARDSSON

Har du någonsin funderat på vem det är som är VoiceOvrrösten? Redaktion Lagunen tog kontakt med Sara Edwardsson och intervjuade henne.

Sara Edwardssons röst finns lite överallt: i växeln, bilen, datorn och i telefonen. Hon finns också på fler ställen. Hon går bland annat att hitta i ett flertal av SVT:s populära barnprogram: "Bolibompa", "Draken och Prinsessorna" och "Supersnällasilversara och Stål Henrik" – för att nämna några. Hon har även skrivit barnbokserien "Barnen på Skräckis" tillsammans med programledarkollegan Ylva Hällen.

Du är bland annat koreograf, regissör för tv och scen, producent, röstaktris, författare och så vidare.

Kan du berätta hur du började din yrkesbana och hur du kom vidare?

- Ja, min yrkesbana började egentligen enda från att jag var liten, för jag önskade mig så mycket att få stå på scen och uttrycka mig, spela teater och sjunga, allt det där var jag intresserad utav. För att hoppa lite till vuxen ålder så hamnade jag på en musikalutbildning. Jag råkade sjunga på ett ställe där SVT fanns och dom letade efter en programledare för ett nytt musikprogram som hette "Musikbyrån". Efter lite kameraprövningar så fick jag det jobbet. Jag började där 1996 som programledare för det och efter det träffade jag redaktionen för barnprogrammen SVT Stockholm (Musikbyrån var i Växjö). Jag fick provfilma som programledare för "Bolibompa" och sen blev jag kvar där och jobbar där än i dag.

Vad tycker du bäst om att göra när det kommer till arbetet?

- Just nu älskar jag att sitta och skriva. Jag och min kompis Ylva Hällen har bland annat skrivit barnradions julkalender som kommer gå nu i december 2022. Den heter "Bergvaktarens hemlighet". Vi har skrivit manuset till den. Vi skriver även barnböcker tillsammans såsom "Barnen på skräckis" som vi även har läst in som ljudböcker. Det här med att skriva är fantastiskt kul, men jag längtar efter att få skådespela, för det tycker jag att jag gör alldeles för lite utav.

Sara Edwardsson och Ylva Hällen.

Barnradions julkalender: Bergvaktarens hemlighet.

Barnen på skräckis.

Hur ser en typisk arbetsdag ut för dig?

- Det är det som är så spännande! Ena dagen kan jag regissera Bolibompadraken och nästa dag kan jag sitta och skriva på en barnbok och dagen efter det kan jag stå på scenen och sjunger och dansar i någon familjeföreställningar. Jag kan även sitta i något kundmöte med nåt företag. Jag jobbar åt företag som har barnfamiljer som kunder och hittar på deras barnkoncept. Jag skriver även musik ibland. Så det är otroligt olika.

Vad var ditt första arbete framför kameran?

Musikbyrån. Jag var musikreporter och programledare för Musikbyrån i 2 år och sedan fortsatte vi faktiskt med det programmet i 10 år.

Vilka är dina tre roligaste jobb som du har gjort?

- Jag kan nämna ett jag direkt kommer att tänka på och det var att utveckla och skådespela i "Supersnällasilversara och Stålhenrik". Det var en tv-serie som jag skrev och som sedan blev julkalender 2009 i TV. Det blev en stor succé, sedan spelade vi över hela landet för en publik på över 42 000. Ett annat var när jag spelade Hedvig ifrån A till Ö och det tredje måste väl vara när jag gjorde rösten till "Siri" och grejerna till Apple. Inspelningen kanske inte var så rolig men det var roligt att få vara rösten för så många olika människor.

Supersnällasilversara och Stålhenrik.

"Det skulle vara härligt att kunna läsa andras tankar".

Din röst hör man när man bland annat använder VoiceOver eller GPS funktionen. Var mer kan man höra din röst?

- Ja, det är svårt att säga. Inte ens han som har spelat in alla mina röstgrejer vet. När jag spelade in min talsyntes så såldes den vidare till ett mjukvaruföretag som sitter i Belgien och de i sin tur säljer vidare min talsyntes (alltså min röst) till alla möjliga företag, så jag har ingen kontroll över det. De som jag har kontakt med i Stockholm, har inte heller någon aning om vart min "röst" är. Jag har försökt ringa till Belgien men det gick inte heller att få reda på något.

Hur kommer det sig att du fick just detta jobb? Hur blev du tillfrågad? Varför tror du att det blev just du som blev erbjuden detta arbete?

- Ja, det är en bra fråga. Nu är det ju inte jag som är svenska "Siri" sen några år tillbaka. Jag var den första svenska "Siri" under många år. En tjej från Voice, för säkert 15 år sedan, kontaktade mig. Hon hade barn och hade sett mig i Bolibompa och tyckte jag hade en härlig röst. Hon frågade om jag inte ville göra ett röstprov i hennes firma som gör en massa olika röstinspelningar. En dag frågade hon om jag inte ville göra en talsyntes, det tog två veckor och det är den talsyntesen som är spridd över hela marknaden och det är den som jag inte har koll på.

Hur går det till när du spelar in din röst?

- Ja det är ju två helt olika saker. Ibland läser jag direkt ur ett manus tillexempel "Välkommen till Fonus, den du söker är nu på lunch". När man läser in tillexempel "Siri" så läser man in hela svenska språket och täcker in alla olika ljudkombinationer, det tog två veckor. Jag satt och läste in en massa radom tillexempel "Beatrice går ut med sin hund. Hon tar en Coca-Cola och stänger dörren".

Har du olika betoningar på ord när du pratar in? Pratar du på ett annat sätt när du pratar in talsyntes än när du pratar i vardagen?

- Talsyntesen klipper ihop allting själv. Jag läser inte in några vägar eller Ortsnamn.

Behöver du fortfarande komplettera ord och platser?

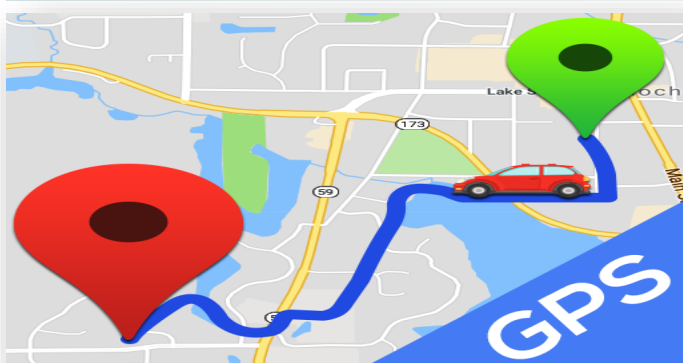
- Det händer faktiskt att jag får gå in och läsa in nya orter och platser, men det är bara om det är något specifikt tillexempel en viss bil som vill ha sitt varumärke i rätt tonläge, annars är det talsyntesen som löser det olika namnen.

Om du skulle ge någon annan jobbet att prata in talsyntes. Vem i Sverige tycker du har en bra passande röst till det?

- Jag tycker det vore väldigt fint om ett barn skulle läsa in alltihopa, jag blir väldigt glad utav barnröster.

Kommer du ihåg när du hörde din röst som talsyntes för första gången? Hur var det?

- Det var väl när jag skaffade min första telefon och skulle använda kartfunktionen, det här är före Siri. Jag skulle till en fest och slog in adressen. Efter ett tag när jag satt på cykeln fick jag stanna och lyssna ordentligt och då tänkte jag "Men är inte det här min röst och detta läser jag upp i kartor". Det var första gången jag hörde min röst som talsyntes.

Vad är det konstigaste sammanhanget du har hört din röst?

- Det är inte så konstigt egentligen utan mera konstigt för mig. Det var när vi hade köpt en ny dator till vårt hem och våra barn var ganska små. Jag stod i köket och lagade mat. Min man och son skulle installera en Appledator. På något sätt har de råkat slå på instruktioner med VoiceOver, av misstag tror jag och då är det jag som läser för de hur de ska installera datorn. Jag hörde det från köket, från flera meters håll. Jag tänkte "vad gör min röst där?". Det var då jag förstod att Apple hade köpt min röst, min talsyntes jag hade spelat in. Jag hade inte förstått innan att alla Apple produkter hängde ihop, det förstod jag då.

Känner personer igen att det är din röst som är talsyntes?

- Nej, inte till vardags då känner inte folk igen mig, när jag pratar som vanligt och inte som "Siri". Men om jag gör det som ett party tricks och härmar hur jag tillexempel pratar som "Siri" då tycker folk det är helt sjukt, då känner de verkligen igen det. Det folk flest känner igen min röst ifrån och börjar skratta åt, det är när jag låter som "Supersnällasilversara". Det är många som har vuxit upp med det tv-programmet som har blivit stora nu och som hör mig prata i tunnelbanan och känner igen min röst.

"Jag tänkte, vad gör min röst där".

Vilken app på telefonen kan du inte klara dig utan?

- "Res i Stockholm" min tunnelbana app.
Men jag använder mest mailen. Jag skulle heller inte klara mig utan "väderappen".

Använder du själv i din vardag någon talsyntes med din egna röst? Om ja, hur känns det att din egen röst svarar på dina frågor/ vägleder dig i trafiken?

-Jag använder nästan aldrig de apparna. Jag kör nästan aldrig bil och den bilen som jag har, den har inte min röst i bilen. Att andra använder sig utav min röst gör mig alldeles varm.

Om du skulle ha en superkraft vad skulle det vara och varför?

- Det skulle vara härligt och läsa andras tankar.

Vilken egenskap är din bästa som du ser det?

- Att jag är en bra mamma.

FAKTARUTA

Namn: Sara Edwardsson.

Ålder: 51 år.

Bor: Midsommarkransen i Stockholm.

Familj: Make Robert. Barn Irmelin 19 år och Morris 16 år.

Yrke: Skådespelare, programledare, manusförfattare OSV.

Fritidsintresse: Tennis och Lindyhop (pardans).

Qr kod till intervjun.

Reportage av: Albert Uhlin och Freddy Jakobsen .

QR-kod till ljudklipp:

SENASTE NYTT

Drottning Elizabeth II

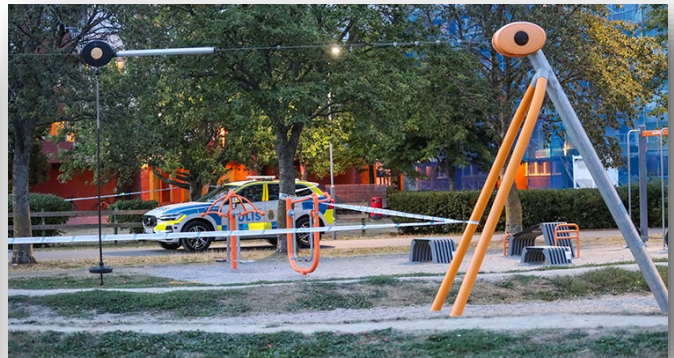
Storbritanniens drottning Elizabeth II har avlidit efter 70 år på tronen. Hennes son Charles har tagit över som regent.

Kung Charles III

Kvinna och barn skjutna på lekplats i Årby.

En kvinna och en 5-årig pojke blev allvarligt skadade efter en skottlossning i Eskilstuna. Skjutningen inträffade på en lekplats, varken kvinnan eller barnet var måltavlor.

Annie Lööf avgår som partiledare för Centerpartiet.

Efter riksdagsvalet meddelade Annie Lööf att hon avgår som partiledare för Centerpartiet. Annie Lööf var partiledare i mer än 11 år.

Duplantis nytt världsrekord

Mondo Duplantis tog inte bara VM-guld och satte världsrekord i Eugene. Han har också satt nytt världsrekord i poäng på internationella friidrottsförbundet World Athletics världsranking.

Ingen har någonsin varit i närheten av hans 1612 poäng. Efter VM-segern och världsrekordet på 6,21 har Mondo nu även luftat det rekordet.

Melodifestivalen 2023

Nu är det klart vilka som är programledare för Melodifestivalen 2023. **Farah Abadi och Jesper Rönndahl** hälsar publiken välkommen när det är dags i februari.

Ga

De ryska gasledningarna Nord Stream 1 och 2 läcker gas i Östersjön efter ett misstänkt sabotage i Sveriges och Danmarks ekonomiska zoner.

SM-GULD

Smederna tog sitt 6:e sm-guld i speedway när de slog Lejonen från Gislaved i finalen över 2 matcher med totalt 95-84.

Skrivet av: Emil Pettersson och Marjan Dimovski.

Vilken är din favoritsvamp?

Anders:
- Murkla.

Jimmy:
- Trattkantarell. Gott att äta på smörgås, men oftast hinner min fru äta upp smörgåsen.

Leffe:
- Tryffel, barnsligt god i sås.

Sussi:
- Kantareller, det är gott att steka och ha på smörgås.

Caroline:
- Trattkantarell.

Vilken är din favoritsvamp?

Erik:
- Kantareller.

Alexander:
- Kantareller.

Sara Edwardsson:
- Kantareller, för att min son älskar att äta det på en macka.

Hampus:
- Kantareller, det brukar jag plocka i skogen.

Sandra:
- Tryffel, för att det är så fantastiskt gott i matlagning.

UTVECKLINGSSIDAN

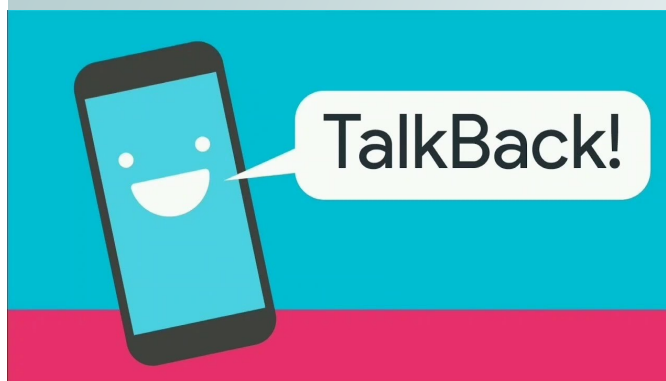
Kärt barn har många namn, som man brukar säga. Det gäller även för det här numrets tekniska under. De kallas för VoiceOver, virtuella assistenter eller hjälpredor. Det kan användas som ett stöd till bland annat den som har en synnedsättning. De går under många olika märken eller namn; Siri, Alexa, Cortana. Ja, vi talar om dessa applikationer som finns på många telefoner och i flera hem. Dessa hjälpredor kan hjälpa dig att planera din dag, läsa upp en text eller helt enkelt dra ett skämt.

I mångt och mycket beror det på vilken typ av telefon du har. Om du har en Apple telefon, då får du Siri. Om du har en Android får du i stället Googles egna assistent. Dessa är vanliga men långt ifrån alla. Det finns många liknade produkter på marknaden, i din bil eller ditt hem. Vi ska försöka berätta lite om de vanligaste VoiceOverna du kan tänkas möta. Det som kan vara bra att känna till är att ditt val av mobiltelefon begränsar vad du kan använda.

Siri är en Appleprodukt. Den kan finnas i din mobiltelefon, smart klocka, Mac eller Apple TV. Siri är en så kallad VoiceOver. Det är en talsyntes som läser upp det som står på skärmen. För att sätta på VoiceOver går ni in på Hjälpmidlen, tryck på VoiceOver och sedan sveper du åt höger för att komma vidare.

Dubbelklicka för att komma in på något. Tryck på "Hemknappen" för att gå ur något, svep åt vänster för att gå tillbaka. Du kan även sätta på en inställning som gör att du kan starta eller stänga av VoiceOver med tre snabba tryck på "Hemknappen". Du kan även välja flera olika språk, nästan all språk stöds och även med flera röstalternativ. På Svenska finns det fyra röster, varav en gjorts av Sara Edwardsson som vi har intervjuat i detta nummer.

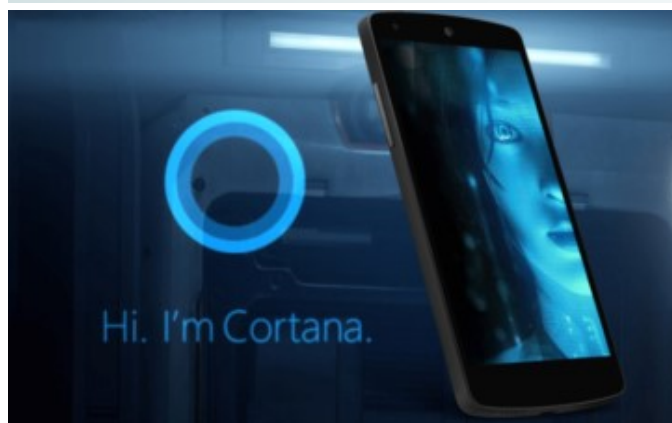

Talk Back är Samsungs typ av VoiceOver och det är en talsyntes som du kan hämta hem till bland annat din telefon eller surfplatta. Denna applikation är framtagen för att den ska vara ett stöd för personer med funktionsnedsättning så som syn och hörselnedsättningar. Det den gör är att den dikterar allt som sker på din Androidenhet. Den berättar allt som du gör på telefonen eller enheten som du använder dig av. Du hämtar den genom att gå in på inställningar på din enhet. En viktig sak innan man hämtar Talk Back är att du har den senaste uppdateringen för att det ska fungera. Du kan slå av skärmen så att den blir helt svart och ingen kan se innehållet på din enhet men du styr den ändå och får innehållet uppläst när du vill som du vill. Några exempel på funktioner är att den läser upp meddelanden, vad du skriver på telefonen och säger namnet eller numret på den som ringer till dig.

Google Assistant är en produkt från Google. Den finns i diverse Android telefoner men även i form av Google Home, en smart högtalare för ditt hem. Denna smarta högtalare kan användas för att spela upp musik eller påminna om viktiga saker i din Google kalender. Google startas med talkommandot ”Hej Google”, genom en applikation eller en dedikerad knapp.

Sedan har vi **Cortana**. Inspirerad från A.I. i den populära TV-serien Halo, Cortana är en virtuell assistent från Microsoft. Har du en modern PC med Windows är det möjligt att du har bekantat dig med denna. Cortana kan hjälpa dig i ditt arbete vid datorn. Cortana kan söka upp filer eller information åt dig. Dessutom kan hon (Cortana) assistera dig med diverse saker på datorn.

Alexa är en hemassistent från Amazon. Alexa kan kopplas ihop med ditt hem för att kunna spela musik, justera värme eller helt enkelt påminna dig om sådant som är viktigt. Dessutom kan Alexa läsa upp de senaste nyheterna för dig. Alexa är ett molnbaserad A.I. vilket innebär att om du har Internet, då kan du koppla upp dig mot henne. Med hjälp av Home Connect kan Alexa även kopplas ihop med dina vitvaror. Till exempel meddela dig om något i kylan behöver fyllas på. För att kunna använda Alexa behöver du en Echo apparat eller Fire TV. Alexa är gratis att använda.

2019 genomfördes en studie av de virtuella assistenterna som fanns på marknaden vid det tillfället. De fann att i 92,9% av fallen svarade Google korrekt, medan motsvarande resultat för Alexa var endast 79,8%. Siri kom sist med 47,29% korrekta svar.

Qrkod till ljudklipp.

RECEPT

Omelett med svamp

1/2 röd paprika
50 g champinjoner
2 ägg
1 dl mjölk
1 msk fryst hackad basilika
1/2 tsk salt
1 krm svartpeppar
1 msk olivolja
2 dl babyspenat
1/2 förp krossade tomater (å 390 g)
1 dl riven lagrad ost

Dela, kärna ur och strimla paprikan fint.

Ansa och skiva champinjonerna.

Vispa ihop ägg, mjölk, basilika, salt och peppar.

Fräs paprika och champinjoner i olja tills de får lite färg.

Tillsätt spenaten och håll över äggblandningen.

Klicka i krossade tomater och strö över osten.

Låt steka på svag värme i 10 minuter eller tills omeletten precis stannat.

Enkel svampsoppa

1 msk olivolja
1 finhackad lök
750 g skivade skogschampinjoner
2 krossade vitlöksklyftor
5 dl grönsaksbuljong
1 dl mjölk
2 msk färsk hackad persilja
svartpeppar

Värm oljan i en stor kastrull på medelvärme. Tillsätt löken och fräs den tills den mjuknat – ca 5 min.

Lägg i svampen och höj värmen och fräs i ca 10 min tills den är gyllene. Rör om under tiden.

Tillsätt vitlöken och fräs ytterligare någon minut. Ta ur en sked med svamp till garnering.

Häll i buljongen och låt allt koka upp. Ta bort från plattan och mixa med en stavmixer tills soppan är slät.

Ställ tillbaka kastrullen på plattan och häll i mjölken och värm upp. Tillsätt mer vatten eller buljong om soppan är för tjock. Smaksätt med svartpeppar o hackad persilja och olivolja.

HUMOR

Vem får aldrig en fisk i sitt fångstnät?

Svar: Spindeln.

Vad gör man när radion går?

Svar: Binder fast den.

Varför går mjölken ut?

Svar: Den blir sur

När står kungen på ett ben?

Svar: Då han kliver i byxorna.

Vilka djur gick inte ombord på Noaks ark?

Svar: Fiskarna!

I vilken sport ska man luta sig tillbaka för att vinna?

Svar: Dragkamp.

Vad har hatt men inget huvud?

Svar: Svampen.

Vad har ingen början, inget slut och ingen mitt?

Svar: En munk.

Qr kod till ljudklipp.

PODDRECENSION

Vi har valt att lyssna på sommarpratarna som går varje sommar. Det är ett radioprogram som även finns som poddformat, där kända profiler och andra intressanta personer pratar och delger av sina liv. I sommarpratet berättar de om allvarliga saker som hänt. Men de kan även prata om roliga händelser. Varje avsnitt är 90 minuter långt med personernas musik och 58 minuter utan musik. Lagunen har lyssnat på:

Anis Don Demina som är en känd artist, youtuber och DJ. Anis pratade om sin relation till sin familj och sin karriär. Pratet var väldigt engagerande och man fick en inblick hur hans liv har varit. Hans berättarröst var väldigt bra och man hörde tydligt vad han sa. Anis var rolig och intressant när han berättade hur allting började. Anis prat får **9 av 10** i betyg.

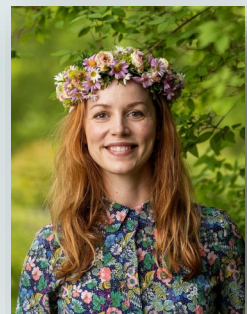
Amy Deasismont tidigare känd under namnet Amy Diamond. Hon är sångerska skådespelerska, programledare och manusförfattare med mera. Amy pratade om hur jobbigt det var att flytta och att be om hjälp och hon berättade om hur hon

upplever att folk känner henne mer än vad hon känner sig själv. Det var även lite sorgset men ärligt. Hon höll sig till ämnet under hela tiden och hade en tydlig röd tråd enligt oss. Betyget blev **8 av 10**.

Pär Lernström är känd som programledare för bland annat tv-programmet Idol, Talang, Kockarnas kamp med mera. Hans sommarprat var bra men väldigt djup. Pär pratade om sin udda relation med sin pappa. Han pratade mycket om att hans pappa inte fanns där när han behövde honom som mest. Han berättade om att han ledde programmet Talang när hans pappa gick bort och hur han agerade då. Vår poäng på Pär blev **10 av 10** för han hade en väldigt bra röst och att han hade en gripande historia som han förmedlade på ett bra sätt.

Marie Agerhäll, manusförfattaren, regissören och skådespelaren berättade om vad hon som barn ville bli när hon blev stor. Lagunen upplever att det är svårt att förstå Maries sommarprat och ger därför henne **4 av 10** i betyg.

Lagunen ger sommarpratarna ett **betyg på 7 av 10 möjliga**, där 1 är lägst och 10 är högst.

Qrkod till ljudklipp.

Recension: Albert, Marjan, Reijo, Emil & Oskar.

ÄLG

Älgar är ett stort hjortdjur, faktum är det största hjortdjur som vi har i våra svenska skogar. Alces är det latinska namnet på djuret. Älgen är indelad i tvärgrupper den Europeiska och den Amerikanska. Av naturliga orsaker är den europeiska arten som vi i Sverige kommer i kontakt med. Älgen har haft ett mycket större utbredningsområde men jakt och annan mänsklig aktiviteter har reducerat antalet älgar avsevärt.

Älgen lever huvudsakligen på blad och lämplig vegetation. Till skillnad från andra hjortdjur lever älgen oftast ensamma. De är oftast dagaktiva och flyttar sig stora sträckor per dygn. Älgar är oftast sävliga men kan vid behov uppträda aggressivt. De parar sig om hösten med specifika älgkor.

Älgen är ett djur som jaktvilt i många länder vilket gör den attraktiv att jaga. Sällsynta är de älgarna som är lecuiskiska vilket innebär att de kan bli helvita. Det genetiska anlaget för lecuism innebär att om anlagen finns hos både hona och hanne blir kalven vit. Det enda hjortdjur som bär horn är älgen.

Älgarna faller sina horn en gång och de nya hornen växer ut från rosenstocken bakom ögat och deras växtcykel styrs av könshormon och tillväxthormon. Hornen börjar växa mycket snabbt, en tum om dagen. Tjuren fejar sina horn för att få basthuden på hornen att försvinna.

Svenska älgkor har en mankhöjd på 150 cm till 170 cm, en älgdjur på 180 cm till 210 cm. Vikten på hösten ligger för en ko max 360 kg och för en tjur max 540kg.

Älgar förekommer i skogsmark och trivs i miljöer med sjöar och våtmarker. De är ofta ensamma och dagaktiva. Vanligtvis har djuret en långsam gång men kan komma upp i hastigheter på upp till 56 km i timmen.

Älgen är idisslare. Huvudsaklig föda en diet på blad på kvistar från sälg, rönn, björk och ek. Näckrosrötter är också en viktig del i älgens kost.

Skrivet av: Jim Karlsson

NUMRETS BILD

